

Dr Mariusz Zajączkowski

Wykształcenie:

- 2013: uzyskanie stopnia doktora nauk społecznych w zakresie nauk o polityce, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk
- VI-VIII 2002: uczestnik programu letnich studiów organizowanych w ramach Ukrainian Summer Institute, Harvard University, Cambridge, MA
- 2002: uzyskanie stopnia magistra historii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
- 1999: uzyskanie stopnia magistra archeologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin

Praca zawodowa:

- od XII 2000: inspektor/st. specjalista w Biurze Edukacji Publicznej / Biuro Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Oddział w Lublinie
- od 2009: asystent (od 2013 adiunkt) w Pracowni Dziejów Ziemi Wschodnich II RP / Zakładzie Dziejów Ziemi Wschodnich Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk

Udział w grantach:

- uczestnik projektu realizowanego w ISP PAN finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki: *Inżynieria społeczna. Projekty kształtowania państw narodowych i ich obraz w historiografii i pamięci historycznej: Chorwacja, Niemcy, Polska i Ukraina w XX wieku* (kierownik projektu prof. Piotr Madajczyk), 2013–2016;
- uczestnik projektu realizowanego w Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia finansowanego przez NCN i CPRDiP: *Stosunki między władzą sowiecką a Polskim Państwem Podziemnym 1943–1945* (kierownik projektu dr hab. Grzegorz Motyka), 2013–2016;

- uczestnik projektu realizowanego w ISP PAN finansowanego przez NCN: *Historyczne i współczesne międzynarodowe aspekty operacji „Wisła” w 1947 r.: współpraca polityczna i wojskowa Polski, ZSRR i Czechosłowacji, propagandowe uzasadnienia wysiedleń i zwalczania partyzantki, współczesne zagraniczne odbicia w historiografii i polityce pamięci* (kierownik projektu dr hab. Grzegorz Motyka), 2016–2019.

Znajomość języków obcych:

- * ukraiński (poziom średniozaawansowany),
- * angielski (poziom średniozaawansowany),
- * rosyjski (poziom podstawowy),
- * niemiecki (poziom podstawowy).

Aktywność naukowa:

- Od maja 2015: stały członek Polsko-Ukraińskiego Forum Historyków (PUFH) powołanego przez Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie i Ukraiński Instytut Pamięci Narodowej w Kijowie. Uczestnik kolejnych posiedzeń PUFH: 3–4 listopada 2015 (Kijów), 13–16 marca 2016 (Warszawa), 24–27 października 2016 (Kijów);
- 3 kwietnia 2014 (Kopalnia Guido w Zabrze): udział w międzynarodowej konferencji *Polska–Majdan–Ukraina* zorganizowanej przez Stowarzyszenie Pokolenie i Oddział IPN w Katowicach (udział w panelu dyskusyjnym: *Razem i osobno – stosunki polsko-ukraińskie w XX w.*);
- 19–20 września 2013 (Rzeszów): udział w międzynarodowej konferencji *Stosunki polsko-ukraińskie 1939–1947. Stan badań i perspektywy badawcze* zorganizowanej przez Instytut Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego i Oddział IPN w Rzeszowie (referat: *„Antypolska akcja” OUN-B i UPA na Lubelszczyźnie/Chełmszczyźnie*);
- 12 grudnia 2012 (Kraków): udział w konferencji *Problem ukraińskiej mniejszości w Polsce 65 lat po akcji „Wisła”. Język, kultura, religia* zorganizowanej przez Katedrę Ukrainoznawstwa na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (referat: *Zbrodnia w Wierzchowinach /6 czerwca 1945 r./ w polskiej i ukraińskiej pamięci historycznej*);
- 28–30 listopada 2012 (Zamość): udział w międzynarodowej konferencji *Wysiedlenia jako narzędzie polityki ludnościowej w Europie XX wieku* zorganizowanej przez

Oddział IPN w Lublinie we współpracy m.in. z Fundacją Polsko-Niemieckie Pojednanie (referat: *Ukraiński wątek niemieckiej akcji kolonizacyjnej na Zamojszczyźnie*);

- 27–28 września 2012 (Szczecin): udział w międzynarodowej konferencji *Pomiędzy ideologią a socjotechniką. Mniejszości narodowe w polityce władz komunistycznych 1944–1989 (doświadczenie polskie i środkowoeuropejskie)* zorganizowanej przez Oddział IPN w Szczecinie (referat: „Ukraiński” podobóz COP w Jaworznie w świetle sprawozdania działającej przy nim od maja do września 1947 r. GO MBP kpt. Józefa Bika).

Nagrody i wyróżnienia:

2016: Nagroda im. Prof. Tomasza Strzembosza za monografię *Ukraińskie podziemie na Lubelszczyźnie w okresie okupacji niemieckiej 1939–1944* (Lublin–Warszawa 2015)

Wybrane publikacje naukowe:

1. Monografia:

- *Ukraińskie podziemie na Lubelszczyźnie w okresie okupacji niemieckiej 1939–1944*, Oddział IPN w Lublinie, ISP PAN, Lublin–Warszawa 2015, s. 504.

2. współredakcja pracy zbiorowej:

- *Giedroyc a Ukraina. Ukraińska perspektywa Jerzego Giedroycia i środowiska paryskiej „Kultury”*, studia pod red. M. Semczyszyn i M. Zajączkowskiego, IPN, Warszawa–Lublin–Szczecin 2014, s. 335.

3. współredakcja tomu źródeł:

- *Rok pierwszy. Powstanie i działalność aparatu bezpieczeństwa publicznego na Lubelszczyźnie (lipiec 1944–czerwiec 1945)*, red. L. Pietrzak, S. Poleszak (przewodniczący zespołu), R. Wnuk, M. Zajączkowski, Warszawa 2004, s. 451.

4. artykuły:

- *Terror i represje sowieckie wobec zachodnich Ukraińców w latach 1943–1945 z jugosłowiańskimi kontekstami w tle*, „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2016, nr 24/2, s. 109–160.

- *Wobec „polsko-bolszewickiej władzy okupacyjnej...”. Ukraińskie podziemie na Lubelszczyźnie po lipcu 1944 r.*, „Rocznik Chełmski” 2016, t. 20, s. 149–197.
- *Podobóz ukraiński w Centralnym Obozie Pracy w Jaworznie w świetle sprawozdania Grupy Śledczej MBP ppor. Józefa Bika (maj–wrzesień 1947 roku)* [w:] *Między ideologią a socjotechniką. Kwestia mniejszości narodowych w działalności władz komunistycznych – doświadczenie polskie i środkowoeuropejskie*, red. M. Semczyszyn, J. Syrnyk, Warszawa–Szczecin–Wrocław 2014, s. 201–213.
- *Wybrane aspekty militarne akcji „Wisła”. Likwidacja partyzantki sotnyka Jana Szpontaka „Zalizniaka”* [w:] *Podzielone narody. Szkice z historii stosunków polsko-ukraińskich w latach 40. XX wieku*, red. M. Białokur, M. Patelski, Toruń–Opole 2010, s. 114–197.
- *Stanisław Książek (1909–2006)* [w:] *Konspiracja i opór społeczny w Polsce 1944–1956. Słownik biograficzny*, tom IV, red. M. Bielak, K. Krajewski, Kraków–Warszawa–Wrocław 2010, s. 318–328.
- *Drogi do porozumienia między polskim i ukraińskim podziemiem niepodległościowym w latach 1945–1947* [w:] *Od zniewolenia do wolności. Studia historyczne*, red. A.F. Baran, Warszawa–Białystok 2009, s. 271–316.
- *Spór o Wierzchowiny. Działalność oddziałów Akcji Specjalnej (Pogotowia Akcji Specjalnej) NSZ w powiatach Chełm, Hrubieszów, Krasnystaw i Lubartów na tle konfliktu polsko-ukraińskiego (sierpień 1944 r.–czerwiec 1945 r.)*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2006, nr 1(9), s. 265–308.
- *Sprawa agenturalno-śledcza kryptonim „Zabiata”. Kulisy procesu Jana Szpontaka „Zalizniaka”* [w:] *Służby bezpieczeństwa Polski i Czechosłowacji...*, s. 119–205.
- (wspólnie z Grzegorzem Motyką) *Jak w PRL historię poprawiano* [w:] *Służby bezpieczeństwa Polski i Czechosłowacji wobec Ukraińców (1945–1989). Z warsztatów badawczych*, red. G. Motyka, Warszawa 2005, s. 270–296.
- *Marian Gołębiowski (1911–1996)* [w:] *Konspiracja i opór społeczny w Polsce 1944–1956. Słownik biograficzny*, tom II, red. W. Frazik i in., Kraków–Warszawa–Wrocław 2004, s. 141–148.
- *Propagandowe uzasadnienie akcji „Wisła” w ówczesnej prasie polskiej* [w:] *Akcja „Wisła”*, red. J. Pisuliński, Warszawa 2003, s. 177–186.

5. publikacje popularnonaukowe:

- współpraca przy powstaniu artykułu Tomasza Kwaśniewskiego: *Mój dziadek wyklęty. Tomasz Kwaśniewski na tropie rodzinnej historii*, „Gazeta Wyborcza – Duży Format”, 23 czerwca 2016 r.
- *70 lat temu. Polacy i Ukraińcy: konflikt i porozumienie* (z Mariuszem Zajączkowskim rozmawiał Wojciech Pięciak), „Tygodnik Powszechny” 2014, nr 13 (30 marca 2014 r.).
- autor scenariusza katalogu wystawy: *Polacy-Ukraińcy 1943–1945. „Antypolska akcja” OUN i UPA Bandery/rzeź wołyńska-galicyjska w dokumentach ukraińskich*, Lublin 2013.
- *To są niejednoznaczne historie* (z Mariuszem Zajączkowskim rozmawiała Anna Dąbrowska) [w:] *Nadbużańskie historie*, Lublin 2013.
- *Ukraiński bufor* (z Mariuszem Zajączkowskim rozmawiał Marcin Bielasz), „Gazeta Wyborcza”, 23 listopada 2012.
- współautorstwo teki edukacyjnej IPN *Stosunki polsko-ukraińskie w latach 1939–1947*, oprac. Agnieszka Jaczyńska, Grzegorz Motyka, Mariusz Zajączkowski; red. Anna Piekarska, Małgorzata Strasz, Warszawa 2002.